

AD VITAM S. PYRMI-
NII.

CLARVM in Alemannorum & Vogesi regione S. Pyrminij nomen, sed litteris haud probè custoditum. Id quod cum ante tot sæcula animaduertisset Othlonus Cænobita Fuldenfis, intercedere temporum iniurijs, & quod Apostolici viri famæ adhuc supererat, id mittere in litteras ac posteritati prodere, publicè interesse putauit. Ac optassem equidè Scriptores eos, qui S. Pyrminij actiones vitæ præclaras litteris mandasse perhibentur, tam diu non detineri, ac viuere in tenebris. Etsi vt ætas eorum fuit, si Othlonum tempore non multum sunt antegressi dubitare cogar, num plenius aliquid & vberius ab ijs expectari par sit, quod Othloni diligentia fugerit, Othlonus profectò in maiorū vestigijs pedè posuit; at quod euagetur, & in mores se eius diffundat oratio, id cõsuetudine temporum suorum fecit; & hic verò industriâ peccauit. Vbi enim in Prologo Scriptorum incuriam culpat, qui ante actæ ætatis S. Pyrminij ratione nullam habuere, & pauca in Pontificatu ab illo gesta litteris tradita, vel obscurè exposita, queritur, suarum partium fore profiteretur, hæc ipsa clarius, & operosius exprimere; id est, sententijs, & verborum lacinijs, exornare. At Othloni interim operam grata laudabit posteritas, cuius beneficio S. Pyrminius illustrius nomen accipiet, & plurimum in ore ac sermonibus versabitur. Meminit in Martyrologij sui annotationibus Melanus V Varmannū Comitem à Dilingen erudito volumine S. Pyrminij vitã prosequutum, qui Comes ad annum vsq; MXXXIV. in viuis extiterit. Eadem in Palæstra sudasse Henricum Comitem à Calue Augiæ Abbatem circa Christi annum M C CX. Neutrius lucubratio, quod sciam, adhuc publicū accepit. Tritthemius quoq; in Breuiario historiæ Francorū, originale volumen vitæ S. Pyrminij penes se fuisse, scribit. V Vicelius Chori Sanctorum libro XII. haud obscura dat signa lectam sibi hanc ipsam quam vulgamus de S. Pyrmino historiã. Inspeximus etiam mediocri verustate Treueris in, Hagiologijs S. Maximini, MS. S. Pyrmini vitam, nullã capitum distinctione, non tam sententia quam oratione ab Othloni narratione discrepantem; quanquam Othloni istã censeatur vberior. Pyrminus in San Maximiniana fertur vtraq; lingua, Francorum & Romana, prædicare solitus. Othloni ne diutius lateret, religio effecit, & industria Reuerèdis. in Christo Patris ac Præfulis Adami Peetz

*Othloni institutum
& scribendam
oratio.*

*Scriptores
vita S. Pyr-
minij.*

Argentinenſis Eccleſiæ Suffraganei, qui cum nobilis illius Episcopatus Eccleſias & Monasteria p̄ muneris amplitudine obeundi ac inſpiciendi ꝑ uinciam ſuſtinet, has veterū monumenta conſeruandi eruendiq; partes, vt ſuſcipit libenter, ita facili & beneuolo cum amicis animo cōmunicat. Ab hoc igitur miſſum ad me ſcite p̄ctum, & emēdata ſcriptura apographū vitæ, in quam obiter hæc ſcholia elaborauimus, alibi de S. Pyrmínio non raro, ſi Deus uolet, ſermonem habituri.

Prologus ad Liudolfum Archiepiſcopum.

LIUDOLFVS hic Treuerorum Archiepiſcopus eſt, vt equidem interpretor; cum eius nominis hac ætate alium vicinis in Eccleſijs Archiepiſcopum non reperiās; & in eum tum temporis notatum perſonæ commendatio, tum Othloni æuum plane conſpirēt, nec iniuria Liudolfum Hermannus Contractus, *uirum doctum*, anno M VII I. quo deceſſit, appellauit. De Othlono, tertio libro Moguntiacarum rerum Serarius noſter inquiſiuit, & vitam S. Bonifacii ab ipſo, vt Caniſiana editio ſuadebat, conſcriptam, hiftoriæ ſuæ intexuit.

Othloni
atq;

Liudol-
phus Tre-
uir. Archi-
epiſcopus.

Othlonus
an. 1120
vita S. Bo-
nifacii

Coniicit autem Othlonum vixiſſe ſæculo XI. currēte, ſub annum ſcilicet Milleſimū quinquageſimū & vltra quod excurrit. Ergo adoleſcētior vitam S. Pyrmínij ſcribere aggreſſus ſit. Nam Liudolphus Treuerenſis ex Goſlarienſi regali Eccleſia, quæ ſeminarium tunc erat Episcoporum, prodiit ad Episcopatum an. DCCC CX CIX. & vſq; ad M VII I. in eo ꝑſeuerauit. Nec tamen mihi tempero, quin moneā, vtramq; vitam cōponenti diſcimē mox ingens appariturum, quā ſtylo, quā ſcribendi prudentiā, inter hanc Pyrmínij, & illam S. Bonifacii, quæ priori vtiq; herbam porrigit, & ambiguum facit, num illa Bonifacianæ vitæ exegeſis, huic adſcribenda ſit.

C A P V T I.

*S. Pyrmínij cuius loci Episcopus? Obtinuit ſe-
dem Episcopatus in Caſtello
Meltis.*

NON facilis ad diſtrahendum hanc litem arbiter occurrit. aliis Meldenſem Episcopum, aliis Metenſem fuiſſe pugnantibus, qua de re nos in Metenſium Episcoporum Albo diſſeruiſimus.

S. Pyrmínij
dubius E-
piscopatus.
alijs

Si ad locum hunc Othloni attendimus, procliuior in Tritthemium, & Paulum Voltiam cadet aſſenſus. Ille in Epitome Franco- rum hiftoriæ. His temporibus (Theodoricæ Regis) claruit in Gallicana

licana Francia S. Pyrminius, ex Monasterio S. Mauri Abbatis Episcopus Meldensis, in Prouincia Senonensi. vir doctrina & sanctitate admirabilis; qui pro Christi amore fidem rectam prædicaturus populis, in partes venit Germaniæ; vbi multos verbo & exemplo ad cultum veritatis conuertit, & plura Monasteria fundauit.

*Meldensis
Episcopus.*

At Voltius. S. Pyrminius ex Monasterio S. Mauri Andegauensis lectus est Episcopus, ciuitatis non longè à Parisiorum Lutetia distantis quæ gallicè Meaulx, latinè Melda vocatur. Hic ad promouendam Christi fidem; posthabito Episcopio. Gregorij II. Rom. Episcopi permissione, ad Galliam & Germaniam venit, &c.

At arbitrum tamen hic capere temporarium, si lubet, accipe Boicarum rerum illustrem Scriptorem, qui cum vtriusque Altachii Monasterii conditorem Vtilonem Boiorum Ducem celebrauit. hisce ædificandis, ait, Pyrminii hominis sanctissimum consilium sequutum. Pyrminium autem siue Meldensem siue Metensem Episcopum ferunt. At fidem tabulæ Ecclesiasticæ neutrobi firmat. eo Meldis aut Mediomatricum vrbe siue natum, siue profectum, siue vtrumque nomen corruptum esse, quam in alterutra, Episcopum extitisse magis credam. Hæc ille ex tabella, sed manu suspensa,

*Lib. 5. Boic.
rerum.*

*Metensis
alij Chor-
episcopus.*

CAPVT II. III. ET SEQ. VSQVE AD XI.

*Cuius accersitu, permissu: quorum fauore auxilioque,
& quando S. Pyrminius venerit in Germaniam,
vel Alemanniam.*

HÆc enim summa fere rerum, quæ octo capitibus hisce continetur.

Sintlaz inter Alemanniæ seu Sueuiæ primores, vir locuples & religioni impensè deditus, cum in Gallia pietatis causa peregrinaretur, S. Pyrminium primus inuitauit ad opem ferendam suæ gentis hominibus, iam tum passim aut indolis prauitate, aut recti & melioris inscitia in pristinam impietatis barbariem & gentilium errorem prolapsis. Colebat is vicina Anconii lacus arua & fundos in iis possidebat amplos, dominus insuper clarissimi nominis Insulæ, quæ medio Rhenialuceo nata olim Tiberium Cæsarem pro arce bello Vindelico vltum B. Rhenanus ex Strabone se rectè collegisse putat.

*Sintlaz
vir in Ale-
mannia
præstans.*

*Acronij la-
cus Insula
dominua.*

Et huic certè Insulæ, quæ medium milliare Germanicum spatio colligit, viri nomen constanter adhæsit. Etenim donatione, Caroli magni, qua Augiensis Monasterij possessionibus Vlam celebrem nunc Imperij ciuitatem adiecisse traditur. Augiam ibi Insulam nominat, in Alemaniam partibus sitam, & Sintleohefuua nuncupatam; diploma citante ad Generationem XXVII. Nauclero. Protulit & aliud magni Ottonis Christophorus Hartmannus in annalibus Heremi Deiparæ Matris, datum anno DCCCCLXV. in Insula Sindliezesovva, id est in Augia, quam hic Othlonus cap. x. extulit hoc præconio. *O quondam sterilis & horrida, nunc amœna & fertilis Ovva.* & præcedenti locum appellarat, Sindlaciis Ovvam. Nec ab his ab in Augiæ origine Bruschius, asserens à Gallico quodam Præfecto Sindlesio sic dictam, qui Insulam istam S. Pyrminio excolendam, incolendamque dedit. falsus in Gallico Præfecto, quem inter Sueuorum optimates, referri oportuit.

S. Pyrminium inuitat in Alemanniam.

Quia igitur non longè ab vrbe Constantia, Sindlaciis beneficio hæc oportunitas S. Pyrminio propagandæ religionis per Alemanniam & vicinas regiones oblata, sapienti ipse consilio summæ sedis auctoritatem consulendam, & adeundum Pontificem sibi putauit, à quo tanquam Ecclesiæ capite Apostolicæ missiones, & Legatorum iurisdictio, siue sacrorum potestas profluere & pendere solet.

Gregorius II. autor S. Pyrminio religionis propaganda.

Pontifex, cuius auctoritate S. Pyrminius prædicandi, Iustrandique, vel erigendi iacentis Ecclesiasticæ disciplinæ partes prouinciam suscepit, nullus ab Othlono exprimitur. Gregorium II. Voltius sua an maiorum sententia autorem ei factum huius legationis rectè prodidit. Amplectitur enim Pontifex ille Theodorici Francorum regis ætatem, qua & Pyrminium floruisse constat; & à Gregorio ad hunc regem datas litteras, ita vt regi, & Proregi Carolo Martello iuxta commendatus, in pleno Episcoporum Alemaniam & Franciæ conuentu relatione de collapsis Cleri populique moribus facta, receptus sit omnium consensione Magister, & disciplinæ Instaurator Pyrminius. Idq; disertè cap. VII. Othlonus attestatur.

Theodoricus Francorum rex. & C. Martellus S. Pyrminio fauor.

Bertoldus & Nebus Alemanie Duces. * Vehus.

S. Pyrminio fautores ac bene merentes in primis Euangelij & religionis propagandæ affuere Theodoricus Rex & Carolus Martellus: quibus alij addunt Berchtoldum ac * Nebum Alemaniam Duces, sed fiduciariorum; nam rerum vis penes Carolum fere Martellum Maiorem Domus, siue Proregem, aut Magistrum Equitum,

quitum, stetit. De Theodorico res certa videtur; ad quem Pontifex (Gregorius) litteras dederat, suadens, monens, & imperans, ut S. Pyrminium comiter exciperet, eiusque pijs conatibus faueret. De Martello item eruditi consentiunt. Sane Marcus Welferus in Boicis suis limatè scriptis, S. Pyrminium tradit, quod Martello patrono vteretur, post ex Augiensi Insula, Theobaldi Sueuorum Ducis factione pulsum; & inde, primum apud Vtilonem Boiariæ Ducem gratiæ locum tenuisse. Sic & Paulus Voltius diligens originum ordinis sui inuestigator, S. Pyrminium ad postulationem Berchtoldi ac Nebi Alemanniæ Principum, iussu quoque Caroli Martelli refert ad Insulam Brigantini lacus, quæ vulgò Auu vocatur, venisse; qua repurgata, Monachorum habitationem ibidem ordinari, Monasteriumque Augiense constituerit, Christi religionem vicinis populis prædicari. At triennio vix ibi completo, fugatum istinc à Gotfrido, Theobaldoque Ducibus. Atque ex his liquet, quorum hominum studio auxilioque S. Pyrminio ad benemerendum de re Christiana, iter sit patefactum.

lib. 5. Boic. rerum.

Richenau.

Superest de tempore quæstio, quando scilicet, pluribus assumptis in laborem socijs, hanc profectioem ad exteros sibi sanctus vir indixerit, quæ quidem à Theodorici regis, & Gregorij II. Pontificis ætate pender. Gregorium anno DCCXV. serius, citius, inijsse volunt. Exordia regni Theodorici, ut eius temporis Francorum Chronologiæ fere fluctuant. Tilius cœpisse vult DCCXXVII. Marcus Welferus & Ægidius noster Bucherius septennio citius. Præit Hermannus Contractus domesticus, & Augiæ inquilinus, quia annum DCCXXIV. S. Pyrminius ad Augiam Insulam venit, & interuallo. S. Pyrminius à Thietbaldo Gotifridi filio expulsus Etonem Abbatem constituit, & ipse in Alsatiam venit. Vtrumque in Chronico emendatiore Canisiano sic legitur Antiq. lect. Tom.

5. Boicar. rerum ad marg. fol. 291.

S. Pyrminius quando ad Augiam venerit.

1. Anno DCCXXIV. Sanctus Pyrminius Abbas & Chorepiscopus à Berchtoldo & Nebi Principibus ad Carolum ductus Augiæque Insula ab eo præfectus serpentes inde fugabat, & cœnobialem inibi vitam instituit tribus annis.

Hinc ad annum DCCXXVII. S. Pyrminius ob odium * Caroli, à Theobaldo Gotifridi Ducis filio ex Augia pulsus, Euthonem * pro se constituit Abbatem; & ipse Alsatiam, alia instructurus cœnobialem petijt. Quæ tam manifesta temporis constitutio, rem quam quarimus nobis explicatam relinquit; eosque multum redarguit, qui ante annum DCCXXX. Alsatiam ingressum non putant, Neque plurima bonæ frugis spe accensum Pyrminium vnus loci retine-

* Martelli.

* Erho. S. Pyrmin. pulsus ex Augia.

Vrßberg Chron. Es qui cum sequuntur.

Morbacensis
abbatis
origo.

Idem Brus-
sch

Morbach.
al Viua-
rius pere-
grinorum.

re potuerunt angustia, cum Theodorici Regis priuilegio, quod Marcus Welserus laudauit, doceamur, egressum Insulam, & ad iisse Alsatiam, qua Vogesus ingentibus iugis præcepis, mitioribus quoque cliuis submittitur; molitumque sedem religioni, quæ Morbacensi Principalis iam fastigij Monasterio originem dedit, Anno regni Theodorici regis III. Et verba appendere facit ad S. Pyrminij honorem, cui nos iam studemus. Venerabilis vir Perminius gratia Dei Episcopus nostris temporibus cum Monachus fuit, Deo inspirante pro Euangelio Christi peregrinatione suscepta, Monasterium virorum in Erema vasta; quæ Vosagus appellatur, in Pago Alsacensi, in loco qui vocatur Viuaris Peregrinorum, qui ante appellatus est Morbach in allodio fidelis nostri Ebrehardi Comitis cum ipsius adiutorio, Deo donante, conatus est construere, &c.

CAPVT X.

*Augia à serpentibus S. Pyrminij virtute re-
purgata.*

ANGVIVM hoc pestiferum virus quod in Insula alimentum facile & obuium habuit, ita Sanctus ope cœlesti quadam profligauit, vt in hanc vsque diem Insulæ licet vnum solum, serpentium, bufonum, & lacertorum sit intolerans. Vim verò aduersum venena cibo aut potioni noxia alexicacam, vniuersè maiores S. Pyrminio tribuerunt. Vnde in Apographi vitæ vestibulo scriptum reperiebam. Creditum quondam nil noxium contra hi, vbi sumendum victum sic benedixerant.

S. Pyrminij
presens
auxilium
aduersum
Senena.

Sanctificet nostram sanctus Pyrminius escam.

Dextera Pyrminij bene† dicat pocula nostra.

*Monasteriorum Elenchus; quorum vel origo, vel in-
stauratio, præpotentibus viris censum aut fundum
largientibus vel augmentibus, S. Pyrminio ad-
scribitur.*

In Bauaria.

Altachium superius.

Altachium inferius.

Manseum ad lacum.

Austriacis iam contributum vulgò

Mansee.

Niderburgum.

Pfaffenmünster.

Osterhoua.

In Rhetis Curiensi diœcesi.

Fabarium, vulgo Pfeuers.

In Alsatia,

Morbachium sui iuris,

Schuttura quondam Offonis Cella. Suartzachense.

Gengenbachense. quæ tria trans Rhenum.

Maurimonafterium.

Nouauilla seu Neuvviler, aut Nououillare, iam Canonicis mutatum.

Apud Constantiam.

Augia diues, vulgò Richenau, Episcopatu nunc Constantiensi adunata.

In Spirensi Ditione.

VVeissenburgum item ei Ecclesiæ additum

Præposituræ titulo.

In VVestericho.

Hornbachense, quod perijt.

de quibus omnibus si testes & documenta requiris, adeundi Tritthemius breuiario Franc. histor. Hieronymus Gebuilerius in actis S. Othiliæ. Hundius Metropoli Salzburgensi, M. VVelferus. lib. V. Boicorum, Franciscus Guillimannus in Commentario Episc. Argentoratensium. Bruschi centuria I. Monaster. Germ.

CAPVT XI. ET SEQVENT.

PORTVM veluti ex longinqua navigatione præbuit S. Pyrminio Treuerense solum, qua, Bliessa, & Sara irrigantibus, in præaltamontium iuga attollitur, quæ VVesterichi regionem stringunt, varijs iam Dominis habitaram.

VVerinherus hic vir dicitur ILLUSTRISSIMVS, vtique magna stirpe nobilitatis, cuius liberalitate & beneficentia nouam sedem Pyrminius inuenerat; & erui forte in lucem poterat, ni & loci memoriam, & sancti Pyrminij religiosissimam habitationem nostri sæculi Harpyæ fœdis vnguibus dilacerassent.

VVerinherus illustris in VVestericho.

Hornbachium interim, VValafridus Strabus Abbas Augiensis in Augiæ Chorographia versibus suis extulit.

Hornbachium Monasterium, Antiq. lect. Tom. 6.

Illius in medio suspenditur Insula fluctu

Augia nomen habens, iacet hanc Germania circa.

Primus in hac sanctus construxit mœnia præsul

Pyrminius; trinisque gregem protexerat annis.

Huius quisque velit Sancti cognoscere vitam

Ipsa sepulcra petat, satis ipse* probabit in Hornbach.

* miraculorum effudit.

Paul^o Volt^o Abbas Hugonis curiæ Hornbachiū vno tātū milliario

abarce

* In Cata-
logo S. S.
Constanti-
ensis dia-
cesis.
Molan. III.
Nouemb.
Depositio
S. Pyramij

ab arce & opido Biponte, vulgo Zveibrugge distare scribit; ibique cum Walafrido Strabo, non in Augia, vt Manlius, * plenum dierum Sanctum Antistitem mortuum & sepultum esse, III. Nonarum, Nouembris. Atque oppidum nunc etiam temporis dici ad S. Pyraminum, vernaculè zu S. Pirmin.

CAPVT XIII. ET SEQ.

OTHLONVS hic memor incunabulorum suorum, siquidem in Fuldensi Monasterio vixisse consentiunt, in S. Bonifacij laudes, & præclara facinora digreditur; meminitque cum S. Pyraminio eo loco miscuisse sermones, vbi nunc ad Saræ & Blicssæ riuorum, confluentes, in VVestrasia finibus oppidum Gemunda visitur. Vnde & Paulus Voltius, qui scriptam S. Pyraminij vitam expendit, ei testatur amicitia coniunctos fuisse S. Bonifacium, Mog.

Archiepiscopum, & Burchardum Wirce-
burgensem cognatos.

INDEX.